Ralf Sund

25.9.2018

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
Kuuleminen 26.09.2018 klo 11:30

Asia: HE 123/2018/vp

Ammatillinen koulutus

Ammatilliseen koulutukseen kohdistetut pysyvät leikkaukset heikentävät koulutuksen järjestäjien kykyä vastata työelämän osaamistarpeisiin. Leikkausten vaikutukset yksittäisen koulutuksen järjestäjän saamaan rahoitukseen ovat merkittäviä. Työllisyys on kääntynyt kasvuun ja yritykset rekrytoivat uusia työntekijöitä. Esimerkiksi EK:n jäsenyrityksille tekemät kyselyt antavat suuntaa siitä, että osaavan työvoiman saatavuus on muodostumassa yritysten kasvun esteeksi. Toisaalta osaamisen panostuksia tarvitaan myös erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseksi.

Työelämässä on tarvetta erityisesti lyhytkestoisemmille koulutuksille, joita voi suorittaa joustavasti työn ohessa. Uusien toimintamallien syntymistä edistetään lisärahoituksen turvin erityisesti äkillisen rakennemuutoksen aloille, kuten työmarkkinajärjestöt ovat esittäneet. Ammatillisilla tutkinnon osilla ja näitä pienemmillä osaamiskokonaisuuksilla voidaan vastata nopeasti työelämän täsmällisiin osaamistarpeisiin.

Ammatillisen koulutuksen tulee edistää myös pitemmällä aikavälillä osaavan työvoiman saatavuutta. Hallituksen käynnistämä jatkuvan oppimisen reformi on askel oikeaan suuntaan, mutta konkretia siitä vielä puuttuu. STTK on esittänyt, että jatkuvassa oppimisessa vahvistettaisiin kysyntälähtöisyyttä ja että aikuiskoulutusta kehitettäisiin yhtenä suurena kokonaisuutena.

STTK muistuttaa, että ammatillisella koulutuksella on myös koko ikäluokan kouluttamiseen liittyvä tehtävä. Siksi on tärkeää varmistaa, ettei koulutuksen alueellinen saatavuus heikenny lakiuudistuksen tai jo toteutettujen rahoitusleikkausten vaikutuksesta. Suorituksia ja koulutuksen vaikuttavuutta painottava rahoitusmalli voi vaikuttaa koulutuksen järjestäjien halukkuuteen valita opiskelijoita, joilla on muita heikommat edellytykset valmistua opinnoista tai työllistyä.

STTK pitää tärkeänä, että ammatillisen koulutuksen reformin vaikutuksia arvioidaan, kun tarvittava tietopohja on olemassa. Perusrahoituksen tason lisäksi

Käyntiosoite:
Mikonkatu 8 A, 6. krs
0100 Helsinki
Postiosoite:
PL 421
00101 Helsinki

Puhelin: (vaihde)
(09) 131 521
Faksi:
(09) 652 367
Sähköposti:
etunimi.sukunimi@sttk.fi

www.sttk.fi

vaikuttavat reformissa rahoitusmalliin tehdyt muutokset. Erityisesti tulee arvioida työpaikalla tapahtuvan oppimisen kokonaisuuden toimivuutta reformille asetettujen tavoitteiden valossa sekä koulutuksellisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista.

Työvoimapolitiikka

Työllisyystilanne on Suomessa kohentunut merkittävästi. Samanaikaisesti on käynyt ilmi, että työttömyys alenee melko hitaasti. Tuoreimpien Tilastokeskuksen tilastojen mukaan viimeisimmän vuoden aikana on työpaikkojen määrä kasvanut 64 000:lla, kun samaan aikaan työttömyys on alentunut 16 000:lla. Uudet työlliset tulevat työvoiman ulkopuolelta. Tämä puolestaan implikoi, että rakenteellinen työttömyystasomme on suhteellisen korkea. Eri arvioiden mukaan se on Suomessa n. 7-8 % ja VM:n ennusteen mukaan ensi vuonna työttömyys alenee 6,9 %:n tasolle.

Ikääntymisen luoma paine nostaa edelleen työllisyysastetta tulee olemaan yksi talouspolitiikan prioriteeteistä. Hyvässä työllisyystilanteessa työvoimanpoliittisten toimien vaikuttavuus on suurimmillaan. Toimenpiteet johtavat monissa tapauksissa työllistymiseen avoimille työmarkkinoille. Ensi vuonna olisikin mahdollisuus alentaa rakenteellisen työttömyyden tasoa kustannustehokkaammin kuin sitä seuraavina vuosina. Budjettiesityksessä ei ole kuitenkaan tartuttu tähän kansakunnan kannalta tärkeään mahdollisuuteen. Siksipä talousarvion heikoin kohta on työvoimapoliittisten määrärahojen vaatimaton mitoitus. Lisäpanostusta tarvittaisiin sekä hallintoon että määrärahoihin. Esimerkiksi palkkatukimäärärahat, jotka ovat oiva keino välityömarkkinatoimin työllistää työttömiä ovat Suomessa n. 0,12 % BKT:sta ja esimerkiksi Ruotsissa vastaava osuus on 0,6 % ja Tanskassa 0,28 %.

Yksi työllistyvä työtön vahvistaa julkista taloutta n. 20 000 eurolla vuodessa: tulonsiirrot vähenevät ja verotulot kasvavat. Aktiiviset työvoimapoliittiset toimet ovat vaikuttavia: n. 25-30 % toimenpiteen kohteena olevista ovat 3 kuukautta toimenpiteen jälkeen työllistyneet avoimille työmarkkinoille. Panostukset ovat keskimäärin ottaen julkisen talouden näkökulmasta tuottavia investointeja.

Suomen olisi tärkeä saavuttaa pohjoismainen taso työllisyysasteessa, mutta se edellyttää pohjoismaiden tasoisia panostuksia. Suomelle korkea työllisyysaste on merkityksellisempi asia kuin muissa pohjoismaissa.

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry

Lisätietoja Ralf Sund, pääekonomi
ralf.sund@sttk.fi